

מערך לסדרת שיעורים – "מצוות הבן על האב"

מטרות הסדרה:

- הבנת מבנה המשנה והחלוקה הפנימית שלה
- הכרת מושגי יסוד בתושב"ע ('מצוות עשה שהזמן גרמא')
- הבנת החובות של הורים כלפי ילדיהם – מי חייב ובמה?
- דיון ערכי בשאלת מעמד האישה בהלכה ובהתמודדות ההלכה עם שינויים במציאות

מיקום הנושא ברצף ההוראה:

- השיעור פותח את נושא חובות ההורים כלפי ילדיהם ומהווה תשתית לסוגיות הבאות המתמקדות בחובות השונות של הורים כלפי ילדיהם. השיעורים מתמקדים במשנה במסכת קידושין דף כט ע"א ובפרשנות הגמרא למשנה זו.

מיומנויות שיבואו לידי ביטוי בסדרה:

- היכרות עם מושגי בסיסיים בתושב"ע, כגון: רישא, סיפא, מציעתא, ברייתא
- חלוקת המשנה ליחידות משנה ועיון בהקשרה בפרק תוך שימוש במתודות ספרותיות
- היכרות עם דרכי הפרשנות של הגמרא את המשנה (הצעת פרשנות – דחייה מתוך שיקולים לוגיים – הצעת פרשנות אחרת המתקנת את הנוסח הראשוני של המשנה)
- היכרות עם מונחי דיון של התלמוד, כגון: אילימא, והתניא, הכי קאמר
- התמודדות עם מאמרים ופרשנויות שנכתבו על נושא 'מצוות עשה שהזמן גרמא'
- היכרות עם הנושא של כתבי יד וגירסאות שונות למקורות תושב"ע

אתגרים שיבואו לידי ביטוי בשיעור:

- המהלך הלוגי של הגמרא עלול להיות מסובך עבור חלק מהתלמידים בכיתה
- ההבדלים בין חובות הגברים לבין חובות הנשים עלולים ליצור תרעומת ותחושה שלילית של חלק מהתלמידים כלפי חז"ל

מהלך השיעורים המתוכננים:

מצגת עבור מהלך השיעורים בנושא:

https://docs.google.com/presentation/d/1OntvpoBmDSN7FIDpJBu_pw7k6mVpO0M2kcIsbZv5Tfj4/edit?usp=sharing

שיעור א – לימוד ראשוני של המשנה

- קריאה ראשונית של המשנה
- חלוקת המשנה לחלקים
- התבוננות בהקשר של המשנה בפרק
- ביאורי מילים ומושגים

שיעור ב – מצוות עשה שהזמן גרמה

- השלמת ידע בנושא – האם אישה יכולה לקיים מצוות עשה שהזמן גרמה?
- שאלה לכיתה: מהו לדעתם הסיבה לפטור
- חלוקה לעבודה בקבוצות על פרשנים שונים
- חזרה למליאה: כל קבוצה מציגה את הפרשן/נית שעליו עבדה
- שאלת סקר: איזה הסבר שכנע אתכם?
- רמב"ם: אין בכלל כלל שנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמה
- נגיעה באקטואליה – נשות הכותל ועוד
- שיעור ג – גמרא: מאי מצוות הבן על האב?
- שאלה לכיתה: איך אתם מבינים את הביטוי: מצוות הבן על האב?
- קריאה ראשונית של הגמרא
- חלוקת הגמרא לפסקאות וביאורי מילים
- תרשים זרימה הממחיש את מהלך הגמרא
- עיון בכתבי יד של המשנה
- לימוד הברייטא המפרטת את חובות האב כלפי בנו
- התבוננות ברשימת החובות